

UZASADNIENIE

Prokuratura Rejonowa w Ś. prowadziła postępowanie 1Ds 1559/12 przeciwko G. J. (1) podejrzanemu o kierowanie gróźb pozbawienia życia wobec dwóch funkcjonariuszy policji w celu zmuszenia ich do zaniechania prawnej czynności służbowej oraz o znieważanie tych funkcjonariuszy słowami powszechnie uznanymi za obelżywe tj o czyny z art. 224 § 2 kk i z art. 226§1 kk. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego skierowano w dniu 13.12.2012r akt oskarżenia przeciwko G. J. (1) do Sądu Rejonowego w Świebodzinie. Sprawie nadano sygnaturę IIK 797/12. Rozprawę wyznaczono na dzień 28 marca 2013r. Na rozprawę w w/w dniu stawił się jedynie współoskarżony- brat G. J. (1), C. J. , stający pod tym samym zarzutem. G. J. (1) nie stawił się, mimo osobistego odebrania wezwania. W dniu tym Sąd Rejonowy w Świebodzinie zastosował wobec G. J. (1) środek w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od dnia zatrzymania. Sąd w uzasadnieniu postanowienia wskazał, że oskarżony nie stawiał się na rozprawę, a jako osoba wielokrotnie karana miał świadomość ciężącego na nim obowiązku stawiennictwa i ewentualnych następstw swojego postępowania. Sąd uznał niestawiennictwo za unikanie wymiaru sprawiedliwości. W dniu 10.04.2013r G. J. (1) został zatrzymany i osadzony w Areszcie Śledczym w M.. W dniu 11.04.2013r G. J. (1) złożył zażalenie za postanowienie o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania. W zażaleniu podniósł, że nie ukrywał się przed wymiarem sprawiedliwości, że dzień przed rozprawą został zatrzymany przez policję na terenie B. i wypuszczono go w dniu rozprawy. Wskazał, że postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania nie ma w jego ocenie uzasadnienia, a zgodnie z przepisami winno posiadać uzasadnienie. Oceniał, że jest szykanowany przez sędziego, który zastosował tymczasowe aresztowanie. Postanowieniem z dnia 24.04.2013r w sprawie VII Kz 252/13 Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylił wobec G. J. (1) tymczasowe aresztowanie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy w Zielonej Górze podał, że oskarżony G. J. (1) podał powody dla których nie miał możliwości stawiennictwa na rozprawę, zapewnił że stawi się na każde wezwanie i nie zamierza ukrywać się przed wymiarem sprawiedliwości. Sąd stwierdził, że dając wiarę zapewnieniom oskarżonego G. J. (1), iż wywiąże się on z nałożonych na niego obowiązków, nie zachodzi potrzeba stosowania tymczasowego aresztowania. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wskazał także, że postanowienie zostało wydane z naruszeniem przepisu art. 251 kpk, który wskazuje co powinno zawierać postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania. G. J. (1) został zwolniony z aresztu w dniu 24.04.2013r. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 04.12.2013r sygn IIK 797/12 G. J. (1) skazany został za popełnienie czynu z art. 224 § 2 kk i art. 226§1 kk na karę łączną 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres lat 3, zobowiązano go także do przeproszenia pokrzywdzonych funkcjonariuszy policji. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 11.12.2013r. W dniu 06.07.2015r Prokurator Rejonowy w Ś. złożył do Sądu Rejonowego w Świebodzinie wniosek o zarządzenie wykonania kary warunkowo zawieszanej w sprawie IIK 797/12 z uwagi na zapadły wobec G. J. (1) wyrok z dnia 21.11.2014r w sprawie IIK 155/14 SR w Świebodzinie o czyny z art. 224 § 2 kk i art. 226§1 kk, czyli czyny podobne do tych za które skazano go w sprawie IIK 797/12. Prokurator wskazał, że wyrok IIK 155/14 uprawomocnił się w dniu 10.03.2015r, co stanowi podstawę do obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 28.09.2015r sygn IIKo 906/15 zarządzono wobec G. J. (1) wykonanie kary pozbawienia wolności w sprawie IIK 797/12 SR w Świebodzinie. Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 03.12.2015r. G. J. (1) w dniu 08.01.2016r wprowadzono w/w karę do wykonania od dnia 05.06.2016r do 30.11.2016r, na poczet kary zaliczono mu okres zatrzymania od dnia 24.11.2012r do dnia 25.11.2012r godz 17.40. Dyrektor Aresztu Śledczego w M. w dniu 11.01.2016 zawnioskował o rozstrzygnięcie wątpliwości co do zaliczenia G. J. również okresu tymczasowego aresztowania w sprawie IIK 797/12. Postanowienie takie, zaliczające G. J. okres aresztowania od 10.04.2013r do dnia 24.04.2013r zapadło w Sądzie Rejonowym w Świebodzinie już w dniu 07.01.2016r, ale uprawomocniło się dopiero w dniu 29.06.2016r. Zmieniono obliczenie kary ustalając koniec kary na 16.11.2016r.

Dowód:

- notatka dotycząca zdarzenia z dnia 24.11.2012r k- 88- 89 , 147

- kopia postanowienia o przedstawieniu G. J. (1) zarzutów k- 90 -91 , 147
- kopia protokołu przesłuchania G. J. w charakterze podejrzanego k- 92-98 , 147
- kopia karty karnej G. J. k- 99-100 , 147
- kopia aktu oskarżenia p-ko G. i C. J. k- 101-104 , 147
- kopia potwierdzenia odbioru wezwania G. J. na rozprawę w dniu 28.03.2013r- potwierdzone przez niego osobiście k-105-106, 147
- kopia protokołu rozprawy głównej przed Sądem Rejonowym w Świebodzinie , na której zastosowano wobec G. J. tymczasowe aresztowanie k- 107-108, 147
- kopia informacji o zatrzymaniu G. J. (1) k- 109 , 147
- zażalenie na postanowienie o zastosowaniu wobec G. J. tymczasowego aresztowania k- 110-112 , 147
- postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 24.04.2013r sygn VIIKz 252/13 k-113-114 , 147
- zawiadomienie o przyjęciu tymczasowo aresztowanego G. J. k- 115 , 147
- zawiadomienie o zwolnieniu ze sprawy k- 118 , 147
- kopia wyroku Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 04.12.2013r sygn akt IIK 797/12 k-119-120 , 147
- kopia zarządzenia o wykonaniu kary wobec G. J. (1) k- 122 , 147
- wniosek o zarządzenie wykonania kary w sprawie IIK 797/12 SR Świebodzin k- 123 , 147
- kopia wyroku Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 21.11.2014r sygn IIK 155/14 k- 124-125 , 147
- kopia postanowienia z dnia 28.09.2015r sygn akt IIKo 906/15 o zarządzeniu wykonania kary w sprawie IIK 797/12 k- 127 , 147
- kopia postanowienia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 03.12.2015r sygn akt IIIKzw 728/15 k- 128-130 , 147
- kopia postanowienia Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 07.01.2016r sygn akt IIKo 906/15 k- 133 , 147
- obliczenie kary k- 134, 136 , 147
- kopia wniosku Dyrektora AŚ M. k- 135 , 147
- kopia zażalenia G. J. na postanowienie o zaliczeniu okresu aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności k- 137-138 , 147
- postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 29.06.2016r sygn akt VIIKz 348/16 o utrzymaniu w mocy postanowienia o zaliczeniu okresu tymczasowego aresztowania na poczet kary k- 139-140 , 147
- akta IIK 797/12 SR Świebodzin , 147
- teczka osobo poznawcza dotycząca G. J. (1) z AŚ M., 147

G. J. (1) pismem z dnia 21.03.2016 r. zatytułowanym „wniosek” wniósł o zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości 15.000,00 zł (piętnastu tysięcy złotych) za „niewątpliwie niesłusznie tymczasowe aresztowanie w sprawie IIK 797/12 Sądu Rejonowego w Świebodzinie. G. J. (1) podał, że podstawą do przyznania mu zadośćuczynienia jest fakt, że

skazano go na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. G. J. (1) skierował swój wniosek do Sądu Okręgowego w Zielonej Górze. W dniu 28 kwietnia 2016r Sąd Okręgowy w Zielonej Górze stwierdził swoją niewłaściwość miejscową do rozpoznania sprawy i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp. Wniosek skazanego przekazano do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp w dniu 26.06.2016r. W tym samym dniu, po zarejestrowaniu sprawy Sąd zwrócił się o akta sprawy IIK 797/12 SR w Świebodzinie. Akta te przesłano w dniu 19.09.2016r. W dniu 12.10.2016r G. J. (1) zawniioskował o przyznanie mu pełnomocnika z urzędu, podając że z powodu niedostatku nie jest w stanie sam wyznaczyć pełnomocnika, wskazał że przebywał w zakładzie karnym, a przed osadzeniem ZK nie miał pracy, był osobą bezdomną, korzystającą z pomocy opieki społecznej. W dniu 20.10.2016r wyznaczono mu pełnomocnika z urzędu, który w piśmie z dnia 4 listopada 2016r oświadczył iż w pełni podtrzymuje wniosek G. J. (1) o przyznanie mu zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie w kwocie 15.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku. Pełnomocnik G. J. (1) wskazał, że wnioskodawca ma rację, że tymczasowe aresztowanie orzeczono wobec niego niesłusznie, z obrazą art. 251 kpk. Zdaniem pełnomocnika fakt późniejszego zaliczenia okresu tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało wobec G. J. zarządzone, nie ma znaczenia dla oceny zasadności uzyskania zadośćuczynienia.

Na rozprawie dnia 4 listopada 2016r G. J. (1) podtrzymał wniosek, powielając argumenty wyrażone w swoim piśmie. Wskazał dodatkowo, że ustalając kwotę zadośćuczynienia miał na względzie, że na wolności obstawiał zakłady bukmacherskie i osiągał z tego tytułu różne kwoty pieniężne. Po osadzeniu w areszcie nie miał możliwości uzyskiwania tych kwot. Podał również, że miał umówioną osobę, której miał poprawić tatuaż, za co miał uzyskać kwotę 2.400 zł, czego nie otrzymał z uwagi na osadzenie w areszcie. Pełnomocnik G. J. z urzędu wniósł jak w piśmie, które złożył na rozprawie do akt, podtrzymując argumentację wnioskodawcy G. J..

Dowód:

- pismo pełnomocnika G. J. k- 141-141v, 147
- zeznania G. J. (1) k- 144-146
- wniosek G. J. (1) k- 1-2, 147
- postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze o stwierdzeniu swej niewłaściwości i przekazaniu sprawy do rozpoznania Sadowi okręgowemu w Gorzowie Wlkp k- 8-9, 147
- pismo przesyłające akta do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp k- 35, 147
- pismo przesyłające akta IIK 797/12 z SR w Świebodzinie do SO w Gorzowie Wlkp k- 50, 147

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek G. J. (1) nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ jako wnioskodawca nie spełnia on ustawowych przesłanek wyrażonych w art. 552a § 1 kodeksu postępowania karnego. Zważyć tu należy, że w przypadku G. J. (1) należy zastosować przepisy obowiązujące w okresie od 1 lipca 2015r do 15 kwietnia 2016r, albowiem złożył on wniosek w dniu 21.03.2016r. Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 27 września 2013r o zmianie ustawy- Kodeks Postępowania Karnego oraz niektórych innych ustaw(Dz.U.2013.1247) ” przepisy ustaw wymienionych w art. 1-26 niniejszej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie, do wszystkich sytuacji nimi regulowanych, niezależnie od tego czy, czy zostały zainicjowane pod rządami uprzednich przepisów i trwają, czy też powstały już po wejściu w życie ustawy. W tej sytuacji do wniosku G. J. (1) zastosowanie mają przepisy art. 552a§ 1 kpk w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015r do 15 kwietnia 2016r.

W tym miejscu stwierdzić należy również, że z dniem 15 kwietnia 2016r weszła w życie ustawa z dnia 11 marca 2016r o zmianie ustawy- Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (DzU.2016,poz 437), która nadała art. 552§4 kpk brzmienie” odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego

tymczasowego aresztowania lub zatrzymania. Przepisu tego nie można jednak zastosować w przypadku G. J. (1) , albowiem z treści art. 25 ust 3 cytowanej wyżej ustawy o zmianie KPK oraz niektórych innych ustaw wynika , że „postępowania wymienione w działach XI i XII ustawy zmienionej w art. 1 , wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, toczą się do ich zakończenia według przepisów dotychczasowych” , czyli według przepisów sprzed dnia 15.04.2016r.

Odnosząc się do treści wniosku G. J. (1), należy przede wszystkim objaśnić instytucję wskazaną w art. 552a § 1 k.p.k., dodaną do kodeksu postępowania karnego w ustawie z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U.2013.1247), która zaczęła obowiązywać dnia 1 lipca 2015 r., a której istota jest dla wnioskodawcy wyraźnie niezrozumiała. Nowelizacja ta wprowadziła do kodeksu postępowania karnego rozwiązanie mocą którego „w razie uniewinnienia oskarżonego lub umorzenia wobec niego postępowania w wypadkach innych niż określone w art. 552 § 1-3 [po uchyleniu prawomocnego wyroku w trybie nadzwyczajnych środków zaskarżenia] oskarżonemu przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonywania wobec niego w tym postępowaniu środków przymusu, o których mowa w dziale VI” (§1). Zgodnie z tym przepisem, oskarżonemu przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie i zadośćuczynienie w sytuacji gdy do uniewinnienia (czy też umorzenia) dochodzi w toku postępowania, ale w sytuacjach innych niż wskazana w art. 552 tego kodeksu (nie dopiero po uchyleniu prawomocnego wyroku w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji), jako rezultat krzywdy będącej wynikiem zastosowania środków przymusu z działu VI kodeksu postępowania karnego. Tzw. niesłuszne oskarżenie, do którego odnosi się ta instytucja należy interpretować szeroko, a więc **powinno obejmować nieudowodniony akt oskarżenia, którego skutkiem jest wydanie prawomocnego wyroku uniewinniającego czy postanowienia o umorzeniu postępowania.**

Aby możliwe było wystąpienie do Skarbu Państwa z roszczeniem wskazanym w omawianym przepisie, konieczne jest spełnienie następujących warunków:

- w toku postępowania (niezależnie od jego etapu: zarówno w postępowaniu przygotowawczym jak i przed sądem) zastosowano środek przymusu z działu VI k.p.k.;
- środek ten został w całości lub w części wykonany;
- oskarżony poniósł szkodę lub krzywdę w związku z wykonaniem środka przymusu;
- postępowanie w sprawie, w której zastosowano środek zakończyło się wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania przeciwko oskarżonemu.

W ocenie Sądu wnioski G. J. (1) nie spełniają ustawowych przesłanek, omówionych powyżej. Został on aresztowany w toku postępowania sądowego i choć w swojej ocenie poniósł w związku z tym krzywdę, do czego w postępowaniu tak pisemnie jak i ustnie w trakcie rozprawy nawiązywał, to jednak nie przysługuje mu prawo żądania odszkodowania lub zadośćuczynienia. Został on bowiem skazany prawomocnym wyrokiem. W jego przypadku nie ma mowy ani o uniewinnieniu ani też o umorzeniu wobec niego postępowania. Treść sformułowanego wniosku, a także analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że uważa on, iż z samego faktu uchylenia środka w postaci tymczasowego aresztowania przysługuje mu prawo uzyskania zadośćuczynienia za okres pobytu w areszcie, mimo, że po pierwsze został prawomocnie skazany a po drugie okres stosowania tymczasowego aresztowania zaliczono mu już na poczet kary.

Uzupełniając powyższe Sąd zauważył, że zgodnie z art. 552a § 2 k.p.k., „roszczenie o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, o którym mowa w § 1, przysługuje także oskarżonemu w razie skazania z tytułu niezasadnego wykonywania środków zapobiegawczych lub zabezpieczenia majątkowego w zakresie, w jakim z uwagi na rodzaj i rozmiar orzeczonych kar lub środków karnych nie można było zaliczyć na ich poczet okresów wykonywania odpowiednich środków zapobiegawczych podlegających takiemu zaliczeniu lub w pełni wykorzystać zastosowanego

zabezpieczenia majątkowego”, a taka sytuacja w przedmiotowej sprawie również nie ma miejsca, jako że okres aresztowania zaliczono G. J. (1) na poczet zarządzonej mu do wykonania kary pozbawienia wolności.

Sąd zwrócił także uwagę na fakt, że wyrok Sądu Rejonowego w Świebodzinie z dnia 4.12.2013r sygn akt IIK 797/12 , w którym skazano G. J. (1) za czyny z art. 224§2 kk i z art. 226§1 kk, uprawomocnił się w dniu 11.12.2013r. Tymczasem wniosek o zadośćuczynienie został przez G. J. (1) złożony w dniu 21.03.2016r (data stempla potwierdzającego wpłynięcie korespondencji w AŚ w M.). Oznacza to, że G. J. (1) złożył wniosek po upływie dwóch lat trzech miesięcy i 10 dni po uprawomocnieniu się wyroku kończącego postępowanie w sprawie. Przekroczył więc znacznie okres przedawnienia przewidziany w art. 555 kpk dla roszczeń z tytułu uzyskania odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne zatrzymanie lub tymczasowe aresztowanie, który wynosi 1 rok od uprawomocnienia się orzeczenia . Zarzut przedawnienia roszczeń został zresztą podniesiony przez prokuratora w trakcie postępowania, już po przesłuchaniu wnioskodawcy G. J. (1). Zgodnie z treścią art. 552 § 4 kpk roczny termin na złożenie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Mając na uwadze powyższe sąd oddalił wniosek G. J. (1) jako oczywiście bezpodstawny.